

Universitat Autònoma de Barcelona

Facultat de Dret

Programa

de

Dret Internacional Privat

Prof. Dra. Blanca Vilà Costa

5è curs

Curs 1994-95

I. INTRODUCCIÓ

Tema 1. Pressupòsits i objecte del dret internacional privat

La pluralitat d'ordenaments jurídics. El "tràfic privat internacional". La dimensió històrica i actual de l'objecte del dret internacional privat: a) participants; b) dret públic i dret privat; c) relativitat de la norma jurídica; d) imperatiu de cooperació; e) integració econòmica regional.

Tema 2. Concepte i contingut del dret internacional privat

Precisió del concepte de dret internacional privat. Delimitació del contingut: concepcions en presència. Les matèries incloses i el criteri determinant. Relació i distinció entre dret internacional privat i dret uniforme. Relació i distinció entre dret internacional privat i dret comparat.

Tema 3. Les fonts del dret internacional privat

Consideracions generals: projecció de les posicions nacionalista i internacionalista. Els procediments de producció de normes en dret internacional privat: fonts internacionals i internes. Origen i inspiració. Els límits generals: dret internacional i protecció de drets humans. El dret internacional convencional: funció i abast. Valoració tècnico-normativa. Les fonts del dret internacional privat i la *lex mercatoria*.

Tema 4. Les fonts del dret internacional privat (II)

Rellevància de les fonts internes en el sistema de dret internacional privat. Constitució i sistema de fonts de dret internacional privat. La creació i l'aplicació del dret i el paper de la jurisprudència en dret internacional privat. La doctrina i l'elaboració dels criteris propis de la disciplina.

Tema 5. Codificació i dret positiu

Les pautes de la codificació internacional del dret internacional privat: a) l'acció de les organitzacions internacionals d'àmbit universal; b) la creació de la Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat; c) l'acció del Consell d'Europa, de la Comissió Internacional de l'Estat Civil i de la Conferència Especialitzada Interamericana de Dret Internacional Privat; d) el dret internacional privat; implicacions en la construcció comunitària: harmonització i unificació de legislacions; interpretació integrada. La codificació estatal: últims codis i projectes. El sistema espanyol: a) la dimensió convencional multilateral i bilateral; b) la dimensió comunitària; c) la dimensió interna: la codificació del dret internacional privat a Espanya: aproximació històrica i actual crítica.

Tema de discussió (I). Les relacions internacionals entre els diferents sectors del dret internacional privat

Els condicionaments recíprocs entre els diferents àmbits i els diferents nivells de producció normativa.

Bibliografia sumària

BATIFFOL, H. "Observation sur les liens entre la compétence judiciaire et la compétence législative" *Mélanges Kolléwijn/offechaus*. Leyden, 1962: 5.

BORRÀS, A. "Los supuestos del tráfico privado internacional en los medios de comunicació social". *Cursos de Derecho Internacional de Vitoria-Gasteiz*. 1985: 375-401.

GONZÁLEZ CAMPOS, J.D. "Les liens entre la compétence judiciaire et la compétence législative en droit international privé". *Recueil des Cours*. Vol. 156 (1977-II): 233-376.

GONZÁLEZ CAMPOS, J.D. "Las relaciones entre forum y ius en el derecho internacional privado. Caracterización y dimensiones del problema". *ADI*. 1977: 233-376.

HEBRAUD, P. "De la corrélation entre la loi applicable à un litige et le juge compétent pour en connaître". *Rev. Critiques*. 1962: 205 i seg.

MARIDAKIS, G.S. "Considérations sur l'activité de l'État concernant l'énoncé des règles de droit international privé". *Ius et lex*. Basilea: Festgabe/Gutzwiller, 1959: 255-260.

MIAJA DE LA MUELA, A. "El legislador interno en funciones de legislador internacional ente los proyectos de leyes". València: 1975: 169-205.

SAUVE PLANNE, J. "New trends in the doctrine of Private International Law and their on Court practice". *Recueil des Cours*. Vol. 175 (1982-II): 9-98.

VITTA, E. "International conventions and National Complet systems". *Recueil des Cours*. I. 126 (1969-I): 134 i seg.

II. LA DIMENSIÓ JURÍDICO-MATERIAL DEL DRET INTERNACIONAL PRIVAT

A) Procediments tècnics de reglamentació

Tema 6. Pluralitat de tècniques de reglamentació

La tècnica conflictual; consideracions generals: el debat científic sobre la pluralitat de tècniques. La tècnica conflictual clàssica; estructura: a) el supòsit de la norma; b) el punt de connexió; concepte i classes; funció; c) la conseqüència jurídica. La tècnica conflictual revisada; a) delimitació i recomposició dels supòsits de la norma; b) l'articulació de les connexions i funció: el punts de connexió complexos i el concurs de punts de connexió. La diversificació actual de la tècnica conflictual: regles de localització i regles de contingut material.

Tema 7. Pluralitat de tècniques de reglamentació: les tècniques directes

Les tècniques directes; criteris de classificació. a) La tècnica substantiva o material; concepte, classificació i funció. b) La tècnica imperativa; les normes d'aplicació immediata; concepte, significat i abast. La tècnica delimitativa; les normes autolimitades; concepte, naturalesa, funció i efectes.

B) L'aplicació de la tècnica conflictual

Tema 8. El problema de les qualificacions

Plantejament i abast del problema de les qualificacions. Les solucions doctrinals clàssiques. Les solucions doctrinals recents. Les solucions legislatives en dret comparat. El problema de les qualificacions en la jurisprudència. El dret i la jurisprudència espanyols.

Tema 9. La reexpedició

Plantejament del problema: a) la "presa en consideració" del sistema conflictual estranger; b) l'abast concret del problema: nacionalitat i domicili. Classes de reexpedició i significat. El tractament doctrinal: la polèmica clàssica i la revisió recent. La reexpedició en dret i en jurisprudència comparada. El dret i la jurisprudència espanyols.

Tema 10. La qüestió prèvia

Plantejament: a) delimitació de la figura; b) articulació dels elements. Solucions doctrinals i pràctiques possibles. Relació i distinció entre qüestió prèvia i altres figures. El principi de major proximitat i la presa en consideració de normes de conflicte estrangeres. La remissió de la norma conflictual a un ordenament plurilegislatiu: solucions convencionals i dret comparat.

Tema 11. L'aplicació del dret estranger

Tractament del dret estranger declarat aplicable. Determinació de la llei estrangera aplicable; alternatives. Règim d'al·legació i de prova del dret estranger. La informació sobre el dret estranger. El control pel fòrum de l'aplicació del dret estranger. El dret espanyol; evolució de la jurisprudència espanyola.

Tema 12. Excepcions a l'aplicació el dret estranger

Consideracions generals sobre les excepcions en l'aplicació del dret estranger. L'excepció d'ordre públic; concepte, evolució, caràcters, efecte. El dret espanyol. L'excepció de frau a la llei; concepte, naturalesa, requisits, efectes. Dret espanyol. L'anomenada "excepció d'interès nacional"; concepte, abast, dret espanyol. La possibilitat d'altres excepcions en l'aplicació del dret estranger.

Tema 13. El plantejament

El concepte d'adaptació; delimitació. Solucions als supòsits d'inadaptació: la transposició (conflicte mòbil), la substitució i l'adaptació *strictu sensu*.

Tema 14. Conflictes de lleis i estats plurilegislatius

Els conflictes de lleis interns i internacionals; supòsits diversos. La integració de la reglamentació dels conflictes interns en dret internacional privat: actituds respecte d'això. El dret interregional espanyol; concepte i funció del veïnatge civil com a criteri de connexió; el veïnatge civil i la nacionalitat. Les tècniques de reglamentació al servei del dret interregional espanyol: a) problemes per causa de la pluralitat de tècniques; b) l'aplicació de la norma conflictual: qualificació, ordre públic i frau a la llei; altres qüestions. L'aplicació dels drets territorials; problemes.

Tema de discussió (III). Revisió de la jurisprudència espanyola; la competència judicial internacional dels tribunals espanyols i el reconeixement i l'execució de decisions

a) La competència judicial directa dels tribunals espanyols. b) El control de la competència judicial del tribunal estranger davant l'exequàtur. c) Competència legislativa i exequàtur. d) Sentències, laudes i actes de jurisdicció voluntària. Síntesi de correlació *forum-ius* en la jurisprudència espanyola.

Bibliografia sumària

ABARCA JUNCO, P. *La sentencia extranjera en España y la competencia del juez de origen*. Madrid, 1986.

CALVO CARAVACA, A.L. "Reconocimiento y ejecución en España de un laudo arbitral extranjero (Auto T.S. del 11 de febrero 1981). *Boletín de la Asociación Española de Arbitraje*. 1981. Núm. 4: 40-53.

CALVO CARAVACA A.L. "Exequatur de divorcio extranjero y control de la competencia legislativa". *RJE*. Llei núm. 777 del 3 d'octubre 1983: 1-6. Nota, REDI, 1983.

CALVO CARAVACA, A.L.; ESPINAR VICENTE, J.M. "El control de la competencia judicial internacional del Tribunal de origen de la sentencia". *RJE*. Llei núm. 788 del 18 d'octubre de 1983: 1-5.

CREMADES, J.M. *Panorámica española del arbitraje comercial internacional*. Madrid, 1975.

FERNÁNDEZ DE LA GANDARA, L. "Gli effetti estraterritoriali della sentenza dichiarativa di fallimento nel diritto internazionale privato spagnolo". *Bollettino Ing. dell'Instituto Giuridico Spagnolo*. Roma, 1973: 3-15.

FERNÁNDEZ ROZAS, J.C. Nota a REDI, 1981: 202-206 i 207-212.

FERNÁNDEZ ROZAS, J.C. Nota a REDI, 1982: 498-503.

GONZÁLEZ CAMPOS, J.D.; ABARCA JUNCO, P. "Art. 107. Comentarios al nuevo título IV del libro I del Código Civil". Madrid, 1982: 907 i seg.

GONZÁLEZ CAMPOS, J.D. Nota a REDI, 1982: 521-523.

LUCES GIL, F. "Algunos problemas del régimen jurídico del matrimonio tras la entrada en vigor de la Constitución y del nuevo acuerdo entre la Santa Sede y el Estado Español de 1979". *B.I. del Ministerio de Justicia*. Núm. 1216 (1980): 3 i seg.

LOUSSOUARN, Y. "La règle de conflit est-elle neutre?". *Travaux du Comité Français de Droit International privé*. 1980-81. Vol. 2: 46-60.

MIAJA DE LA MUELA, A. "Soluciones sanas a los conflictos de leyes y favor nagatii y respeto a los derechos adquiridos". *REDI*. 1964: 16-38.

ORTIZ-ARCE, A. "Algunas consideraciones sobre ciertas dualidades que inciden en la configuración del Derecho Internacional privado (conflicto de leyes)". *Pensamiento jurídico y sociedad internacional. Estudios en honor del Prof. D. Antonio Truyol y Serra*. Madrid, 1986. Vol. II: 903-920.

PATOCCHI, P.M. *Règles de rattachement localisatrices et règles de rattachement à caractère substantiel. De quelques aspects récents de la diversification de la méthode conflictuelle*. Ginebra, 1985.

PHILIP, A. "Recent provisions on mandatory laws in private international law Multum non Multa. Festschrift für K. Lipstein. Heidelberg, 1980: 241-250.

PICONE. *Norme di conflitto speciali per la valutazione dei presupposti di norme materiali*. Nàpols, 1969.

RIGAUX, F. "Le conflit mobile en droit international privé". *Recueil des Cours*. Vol. 117 (1966-I): 333-444.

SIMON-DEPITRE, M. "Les règles matérielles dans le conflit de lois". *Revue critique*. 1974: 591-606.

VON MEHREN, A.T. "Choice-of-law and Problems of Justice". *Law and Contemporary Problems*. Vol. 41 (1977): 27 i seg.

VON MEHREN; TRAUTMAN. "Special Substantive Rules for Multistate Problems: their Role and Significances in Contemporary Choice-of-law Methodology". *Harverd Law Review*. 1974. Vol. 88: 347 i seg.

III. LA DIMENSIÓ JURÍDICO-PROCESSAL

Tema 15. La competència judicial internacional (I)

Pressupòsits: a) territorialitat de les lleis processals; b) relació entre llei aplicable i jurisdicció competent. La competència judicial civil internacional: concepte i límits. L'atribució de la competència judicial internacional: competències exclusives normals i exorbitants; competències especials. Efectes de la submissió expressa i tàcita. Les excepcions de caràcter internacional en la competència judicial internacional. Examen de les qüestions relatives a la competència judicial internacional en el Conveni de Brussel·les del 27 de setembre de 1968 sobre competència judicial i execució de decisions (CEE).

Tema 16. La competència judicial internacional (II)

El sistema espanyol: antecedents històrics. El sistema vigent: la Llei orgànica del poder judicial de l'1 de juliol de 1985. Efectes de la submissió de les parts en el sistema espanyol vigent. Excepcions en el sistema espanyol. Comprovació de la competència judicial internacional. Consideracions finals.

Tema 17. Reconeixement i execució de decisions estrangeres (I)

Qüestions generals. El sistema de reconeixement i d'execució de sentències estrangeres: dret comparat i dret convencional. El control de la competència judicial i el control de la competència legislativa. El conflicte d'autoritats i l'execució d'actes produïts per autoritats estrangeres. El reconeixement i l'execució de decisions en el Conveni de Brussel·les del 27 de setembre de 1968.

Tema 18. Reconeixement i execució de decisions estrangeres (II)

L'aplicabilitat del sistema espanyol vigent: a) l'execució de sentències; b) els actes de jurisdicció voluntària. Criteris bàsics del sistema espanyol vigent: a) el règim convencional: principals convenis; significació; b) el règim de reciprocitat; c) el règim legal supletori. El procediment d'execució en el dret espanyol vigent.

Tema 19. La cooperació internacional en matèria civil: el dret convencional i el dret espanyol vigent

Consideracions generals: la comunicació entre tribunals i autoritats de diferents països. Les comissions rogatòries. Examen particular del dret convencional internacional; el dret espanyol vigent.

Tema 20. L'arbitratge en dret internacional privat

Consideracions generals. Fonts. El conveni arbitral. El procediment arbitral. El problema de la llei aplicable. L'execució de laudes arbitrals estrangers.

Tema de discussió (II). Reflexió sobre la dimensió tècnico-material del dret internacional privat

Qüestions generals: dificultats originades per la pluralitat de tècniques de reglamentació i per la diversificació de la tècnica conflictual. Qüestions específiques: a) anàlisi de la noció d'imperativitat davant l'autonomia de la voluntat i els criteris de localització objectiva; b) els valors socials en les diferents tècniques i la recerca de la justícia del resultat; c) el problema de l'àmbit de la llei aplicable: delimitació i incidències: àmbit temporal i àmbit material.

Bibliografia sumària

AUDIT, B. "Le caractère fonctionnel de la règle de conflit (Sur la crise des conflits de lois)". *Recueil des Cours*. Vol. 186 (1984-III): 219-398.

BARSOTTI, R. "Confronto e collegamento in for di norme materiali straniera". Padova, 1974.

BATIFFOL, H. "Le pluralisme des méthodes en droit international privé". *Recueil des Cours*. Vol. 139 (1973-II): 75-148.

BOUZA VIDAL, N. *Problemas de adaptación en derecho internacional privado e interregional*. Madrid, 1977.

BUCHER, A. "Sur les règles de rattachement à caractère substantiel". *Liber Amicorum Schnitzer*. Ginebra, 1979: 37-55.

BUCHER, A. "Über die räumlichem Grenzender Kollisionsnormen", *Festschrift für Frank Vischer zum 60 Geb.* Zürich, 1983: 93-105.

DUBLER, C. *Les clauses d'exception en droit international privé*. Ginebra, 1983.

FERRER-CORREIA, A. "Considerações sobre o metodo do Direito internacional privado". *Estudos em homenagem ao Prof. Teixeira Libeiro*. Coimbra, 1983: 1-88.

GRAVESON, C.E. "The problem of choice of time in Private International Law". *Annuaire de l'Institut de Droit International*. Atenes, 1973: 1-94.

HANOTIAU, B. "The American conflicts revolution and European tort Choice-of-Law thinkings". *AJCL*. 1982. Vol. 30: 73-98.

JUENGER, J.K. "American and European Conflicts Law". *AJCL*. 1982: 117-130.

PECOURT GARCÍA, E. "La voluntad de la partes y su posible virtualidad en la determinación de la competencia judicial internacional". *REDI*. 1964: 60 i seg., 370 i seg., 528 i seg.

PECOURT GARCÍA, E. "El sistema español de competencia judicial internacional". *Anuario de D.I.* 1975 (II): 603 i seg.

PECOURT GARCÍA, E. *Derecho Internacional Privado Español. Jurisprudencia sistematizada y comentada*. Pamplona, 1976.

PUENTE EGIDO, J. *Derecho Internacional Privado Español. Doctrina legal del Tribunal Supremo*. Barcelona, 1981: 925 i seg.

REMIRO BRETONS, A. *Ejecución de sentencias extranjeras en España*. Madrid, 1974.

REMIRO BRETONS, A. *Ejecución de sentencias arbitrales extranjeras*. Madrid, 1980.

RUIZ GUTIÉRREZ, V. "La competencia de los tribunales españoles en actos en que intervienen elementos extranjeros con referencia a los de jurisdicción voluntaria". *Revista de Derecho Procesal*. Núm. 1062: 9 i seg.

TOMÁS ORTIZ DE LA TORRE, J.A. "Sentencia francesa de divorcio entre españoles.)Cabe otorgar el exequatur?" *RJE*. Llei 1983. Nota a REDI. 1983: 528-529.

TRIAS DE BES, J.M. "Las reglas de competencia general: ensayo de derecho procesal internacional". *Revista de J.C.* 1960: 7 i seg.

VIRGOS SORIANO, M. Nota a REDI. 1982: 503-505.

VIRGOS SORIANO, M. Nota a REDI. 1982: ???

A. EL DRET DE LA NACIONALITAT

Tema 21. El dret de la nacionalitat. Consideracions generals

Naturalesa del vincle concepte de nacionalitat i regulació matèria (????). b) El Registre Civil i la reglamentació de la nacionalitat: relacions i incidències. c) La nacionalitat, connexió conflictual. Constitució i dret de la nacionalitat. El dret espanyol vigent; aspectes generals.

Tema 22. L'atribució de la nacionalitat espanyola

La nacionalitat d'origen: *ius sanguinis* i *ius solis*; evolució del dret espanyol. L'opció de la nacionalitat. La naturalització: a) per carta de naturalesa; b) per residència en territori espanyol; l'expedient de naturalització. El dret de família i de nacionalitat: a) matrimoni i nacionalitat; b) filiació natural i nacionalitat; c) filiació adoptiva i nacionalitat.

Tema 23. La pèrdua i la recuperació de la nacionalitat

Plantejament: la pèrdua de la nacionalitat espanyola: a) la pèrdua voluntària; requisits; b) la pèrdua per sanció. La recuperació de la nacionalitat espanyola; supòsits diversos.

Tema 24. Conflictes positius i negatius de personalitat

Plantejament general; els anomenats conflictes positius i negatius de nacionalitat. A) La doble nacionalitat com a fenomen patològic; revisió actual. La doble nacionalitat en el dret espanyol: a) la doble nacionalitat en la Constitució de 1978; desenvolupament posterior; b) la doble nacionalitat convencional; c) la doble nacionalitat extraconvencional. B) L'apàtrida com a fenomen patològic; història i actualitat. L'estatut d'apàtrida. El dret espanyol.

Tema 25. La prova de nacionalitat

La prova judicial i extrajudicial. El dret espanyol. Els problemes d'aplicació del dret estranger de la nacionalitat; plantejament i incidències.

B. LA CONDICIÓN JURÍDICA DE L'ESTRANGER

Tema 26. El marc legal de l'estrangeria a Espanya

Els principis de drets humans; el dret internacional; la Constitució i la normativa interna en la reglamentació de la condició jurídica de l'estranger. L'estatut administratiu de l'estranger. Plantejament; significació i abast de la "legalitat" i de la "il·legalitat" de l'estatus. a) L'entrada d'estrangers a Espanya. b) La permanència en territori espanyol: estada i residència. c) La sortida d'estrangers: la sortida voluntària i la sortida forçosa; l'expulsió d'estrangers. Naturalesa: supòsits i procediment. L'estatut administratiu dels

ciutadans de la CEE en els altres països membres. La condició d'asilat i de refugiat en el dret espanyol; estatut administratiu.

Tema 27. L'estatut laboral de l'estranger

Plantejament general: el dret al treball, la nacionalitat i l'estrangeria. El treball d'estrangers a Espanya: a) el treball assalariat; requisits i condicions; b) el treball per compte propi: establiment i activitat professional; professions liberals i altres activitats; la convalidació d'estudis i de títols acadèmics i l'habilitació professional.

Tema 28. Estatut civil i polític dels estrangers

Dret dels estrangers: a) Drets polítics. b) Drets civils i mercantils. c) Accés als tribunals i drets de la defensa. Obligacions dels estrangers: a) Lleis de policia i seguretat i lleis penals. b) Obligacions fiscals. c) Normes imperatives de naturalesa registral i de publicitat.

Tema 29. La reglamentació d'inversions estrangeres

Naturalesa de la reglamentació. a) Les inversions estrangeres a Espanya; evolució legislativa. La normativa vigent; modalitats d'inversió; l'objecte de la inversió; supòsits especials. b) Les inversions en la Comunitat Econòmica Europea: liberalització i abast en matèria d'inversions estrangeres.

Tema de discussió (IV). Relacions entre nacionalitat i estrangeria i esfera d'aplicació del dret

Els interessos estatals i la reglamentació unilateral de la nacionalitat i de la condició de l'estranger. Els interessos individuals entre la nacionalitat i l'estrangeria. Nacionalitat i estatut personal i familiar. Nacionalitat i registre civil. L'aplicació del dret d'estrangeria: la coordinació administrativa entre l'estatut administratiu, l'estatut laboral i l'estatut civil i polític de l'estranger a Espanya.

Bibliografia sumària

ABARCA, F. "Nacionalidad i extranjería en la nueva Constitución". *Lecturas sobre la Constitución Española*. Madrid: UNED, 1978. Vol. II: 349-392.

DÍEZ DEL CORRAL RIVAS, J. "Principios de la reforma en materia de nacionalidad". *Revista de Derecho Privado*. 1983: 791 i seg.

FRANESCAKIS, P. "Les questions préalables de statut personnel dans le droit de la nationalité". *Festgabe für A. Makarov*. 1958: 566 i seg.

GONZÁLEZ CAMPOS, J.D. "Les liens entre la compétence judiciaire et

la compétence législative en droit international privé". *Recueil des Cours* (1977-III). Vol. 156: 222-376.

LOZANO SERRALTA, J. "La nacionalidad en sus relaciones con el servicio militar". *REDI*. 1950: 435 i seg.

OLIVARES D'ANGELO, J. "Algunas observaciones sobre la reciente jurisprudencia del T.S. acerca de la condición jurídica del extranjero". *REDI*. 1984, 1: 103-121.

PAZ AGUERAS, J.M. *Comentarios a la nueva ley de la nacionalidad*. Madrid: Ministerio de Asuntos Exteriores, 1984.

PECOURT, E. "Una institución singular en la historia del derecho internacional privado español: "el fuero de extranjería"". *Estudios en homenaje al Prof. Luis Sela y Sampli*. Oviedo, 1970: 883-903.

PERE RALUY, J. *Derecho de la nacionalidad*. Barcelona, 1955.

PERE RALUY, J. "Panorama del estado civil y del registro civil desde 1966 hasta 1969". *Pretor*. 1970: 416.

RIGÓ VALLBONA, E. *Extranjería y nacionalidad*. Barcelona, 1979.

SÁNCHEZ RODRÍGUEZ, L.I. "La cuestión previa en el derecho español de la nacionalidad". *A. Derecho Civil*, 1977: 763-807.

UNED, Facultad de Derecho, Derecho Internacional Privado. "Extranjería", per PÉREZ VERA, E. Madrid, 1985: 215-249.

VERWILGHEN, M. (dir.) *Nationalité et statut personnel*. Brussel?les, 1982.

C. EL DRET CIVIL INTERNACIONAL

Tema 30. L'estat i la capacitat de les persones

Consideracions generals sobre l'estatut personal. L'estatut personal i la llei aplicable. La nacionalitat i el domicili com a connexions personals; revisió actual. Les excepcions a l'aplicació de la llei personal. L'àmbit de la llei personal; naixement i extinció de la personalitat. El contingut de la llei personal: els drets a la personalitat; el dret al nom. El dret comparat i el dret espanyol vigent.

Tema 31. La protecció dels incapaços

Consideracions generals: a) el tractament en dret internacional privat de les circumstàncies modificatives de la capacitat; b) aspectes particulars en matèria de limitacions de la capacitat; incidència en el dret internacional privat; c) interessos en presència. La protecció d'incapaços menors: supòsits, autoritat competent i modalitats de protecció; tècniques de reglamentació i llei aplicable. La protecció d'incapaços majors: autoritat competent i llei aplicable. Dret convencional, dret comparat i el dret espanyol vigent.

Tema 32. La forma dels actes jurídics

L'acte i la forma: distinció i relacions entre fons i forma dels actes jurídics. La llei aplicable a la forma i la regla *locus regit actum*; principi i excepcions; interessos en presència. El problema de la validesa formal dels actes realitzats a l'estranger. Dret convencional, dret comparat i el dret espanyol.

Tema 33. Les obligacions contractuals

La determinació de la llei aplicable a les obligacions contractuals: a) unitat o fraccionament; b) significat de l'autonomia de la voluntat en dret internacional privat; funció i límits; llibertat i flexibilitat; protecció de la part dèbil i dels interessos públics; c) la llei aplicable en absència de designació expressa: criteris rígids i flexibles. L'àmbit de la llei aplicable. Normes imperatives i obligacions contractuals: a) en la designació per les parts de la llei aplicable; b) normes d'aplicació immediata del fòrum o d'un tercer país; c) normes limitatives de l'àmbit de la llei aplicable. Contractes sinal·lagmàtics i asinal·lagmàtics; relació entre *forum* i *ius*. Estudi particular del Conveni de Roma (CEE) sobre la llei aplicable a les obligacions contractuals del 19 de juny de 1980.

Tema 34. Les obligacions extracontractuals

Consideracions generals; evolució i actualitat del tractament de les obligacions extracontractuals en dret intern comparat; incidència en dret internacional privat. a) Obligacions quasi-contractuals; supòsits i llei aplicable; b) obligacions quasi-delictuals; plantejament general i llei aplicable; naturalesa de l'obligació i interessos en presència; principals solucions.

L'àmbit de la llei aplicable. Supòsits específics: a) accidents de circulació per carretera; b) responsabilitat per danys derivats dels productes: responsabilitat contractual i extracontractual; c) medi ambient, responsabilitat i tècniques de reglamentació. Dret convencional, dret comparat i el dret espanyol vigent.

Tema 35. Els drets reals

Consideracions generals; evolució històrica de l'"estatut real". Distinció entre béns mobles i béns immobles. Drets reals sobre béns mobles i sobre béns immobles. *Forum i ius*; la forma dels actes i les normes imperatives davant l'estatut real immobiliari; interessos en presència. Drets sobre béns incorporals: la propietat industrial i intel·lectual; naturalesa de la reglamentació i interessos en presència. Els béns *in transitu*: règim jurídic i llei aplicable. Confiscacions, nacionalitzacions i expropiacions.

Tema 36. El dret de família. El matrimoni (I): celebració i efectes

a) El concepte de matrimoni. Distinció d'altres institucions *de facto*: la cohabitació i els seus possibles efectes personals i patrimonials; problemàtica i tractament. b) Valoració del matrimoni com a eix institucional i relacional del dret internacional privat de la família: matrimoni i filiació; matrimoni i successió; matrimoni i aliments; incidència tècnico-normativa. La celebració del matrimoni: condicions de fons i condicions de forma. Evolució del dret espanyol. Efectes del matrimoni: efectes personals, règim primari i efectes patrimonials: llei aplicable. Els règims matrimonials en dret internacional privat: a) autonomia i règim legal; b) incidència del factor temps. Dret convencional, dret comparat i el dret espanyol vigent.

Tema 37. El matrimoni (II): separació i nul·litat

Distinció conceptual. Les alteracions del vincle, incidència respectiva en dret internacional privat espanyol. Competència judicial i llei aplicable: a) nul·litat; b) separació; c) divorci. L'àmbit de la llei aplicable. Les mesures provisionals. Reconeixement i execució de decisions estrangeres en matèria de separació, de divorci i de nul·litat: a) significat respecte i evolució de la jurisprudència espanyola; b) la funció determinant de la capacitat i de l'aptitud matrimonial en el dret espanyol.

Tema 38. El matrimoni (III): la filiació

Enquadrament sistemàtic i problemes principals: la filiació natural; la filiació matrimonial i extramatrimonial. Establiment del vincle. Efecte. Impugnació del vincle. Normes imperatives i filiació natural. Les relacions paterno-filials en el dret internacional privat actual. La filiació adoptiva: l'adopció; llei aplicable; reconeixement d'adopcions realitzades a l'estranger: problemàtica i relació amb altres qüestions. La codificació internacional i el dret espanyol.

Tema 39. El matrimoni (IV): els aliments en dret internacional privat

Concepte: a) l'obligació dels aliments com a qüestió autònoma; b) inserció en una relació jurídica concreta de caràcter complex: matrimoni i aliments; filiació i aliments; c) altres institucions; d) interessos en presència i imperatiu de cooperació. La problemàtica del dret internacional privat; llei aplicable, autoritat competent i decisions estrangeres. El dret convencional i el dret espanyol.

Tema 40. Les successions en dret internacional privat

Plantejament: a) les qüestions successòries en els supòsits de tràfic extern: rellevància i relacions amb altres qüestions; b) sistemes successoris en dret intern: dret comparat i dret espanyol i principis en presència; c) les institucions successòries: qualificació. La successió testada: capacitat: forma i contingut del testament. La successió contractual. La successió intestada: el problema de la successió per l'Estat. Dret convencional, dret comparat i el dret espanyol vigent.

D. EL DRET MERCANTIL INTERNACIONAL

Tema 41. Dret mercantil internacional i medi comercial

El medi comercial internacional i reglamentació: a) protagonistes; b) termes comercials; c) llei aplicable; d) mitjans de solució de diferències. Les societats mercantils: problemes principals: a) nacionalitat i vinculació; b) reconeixement de personalitat jurídica; c) règim jurídic i llei aplicable; d) emissió i circulació de títols-valors. Les societats en la Comunitat Europea: el dret comunitari de societats *lato sensu* i *stricto sensu*: objectius i realitzacions. La representació comercial.

Tema 42. Els contractes mercantils (I)

Caracterització dels contractes mercantils; estandardització i condicions generals. Els contractes econòmics internacionals. El contracte de compra-venda comercial internacional. Condicions generals; llei aplicable al contracte; llei aplicable a la transferència de la propietat; la prescripció. Dret convencional internacional, dret comparat i dret espanyol.

Tema 43. Els contractes mercantils (II)

El contracte de transport internacional; concepte i modalitats. El transport internacional de mercaderies: naturalesa i caràcters; tècniques de reglamentació i àmbit respectiu. El contracte de comissió de transport. El contracte d'assegurança internacional; subjectes, llei aplicable i àmbit; la reasssegurança. Dret convencional, dret comunitari europeu, dret comparat i dret espanyol.

Tema 44. L'ordenació del mercat i el medi comercial

El control de canvis i de transaccions comercials. Els contractes de transferència de tecnologia. Els circuits comercials, la contractació i l'ordenació del mercat: els fenòmens de la cooperació industrial i comercial i de la distribució. Cooperació i *joint ventures*. Distribució: a) els contractes d'exclusivitat; b) els contractes de llicència; c) les noves modalitats contractuals: la franquícia; d) els sistemes integrats i la distribució selectiva. Criteris de control: a) el control de l'estructura del mercat: competència i concentració; b) el control de les clàusules contractuals; c) el control sobre els resultats: discriminacions i altres tècniques abusives.

Tema 45. Els mitjans de pagament internacional

Condicions generals. Dret convencional. Dret espanyol: la Llei canviària i del xec del 16 de juliol de 1985. El xec. El pagaré i la lletra de canvi. La incidència del control de canvis.

Tema 46. La fallida: aspectes jurídico-internacionals

Principis generals i sistemes en presència. Aspectes jurídicoprocessals: competència judicial i reconeixement i execució de decisions. Qüestions relatives a la llei aplicable en matèria de fallida. Examen del projecte de conveni de la CEE en matèria de fallides, de convenis de fallida i de procediments anàlegs.

E. EL DRET LABORAL INTERNACIONAL

Tema 47. Les relacions laborals de caràcter internacional

Introducció i consideracions generals: impacte en el tràfic extern i interessos en presència. El contracte de treball. Règim jurídic de la seguretat social. Accidents de treball i legislació aplicable. Els conflictes laborals: aspectes internacionals. Les Comunitats Europees i la reglamentació laboral: principis fonamentals i dret comunitari; els drets dels treballadors, el medi laboral, la lliure circulació i el contracte de treball.

F. EL DRET PENAL INTERNACIONAL

Tema 48. Els dret penal: aspectes internacionals

Els concepte de dret penal internacional. La territorialitat de la llei penal. La localització del delicte. Col·laboració en matèria repressiva; formes de cooperació. La figura de l'extradició. Dret convencional i dret espanyol.

G. EL DRET FISCAL INTERNACIONAL

Tema 49. Els dret fiscal internacional

Consideracions generals. La territorialitat de les lleis fiscals. Connexions tributàries. La doble imposició internacional: solucions convencionals i internes. La imposició indirecta. L'harmonització fiscal comunitària.